

Inspektionsrapport
från Skolverket
2006:112

Utbildningsinspektion i
den fristående grundskolan
Urfjälls Montessoriskola
Upplands-Bro kommun

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Upplands Bro intresseförening för Montessori
Urfjäll
196 93 Upplands-Bro

2006-10-02
1 (3)
Dnr 54-2005:1422

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Urfjälls Montessoriskola i Upplands-Bro

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående grundskolan och förskoleklassen Urfjälls Montessoriskola i Upplands Bro kommun. Besök gjordes i skolan den 8 december 2005.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn och elever att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor skall förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och vara berättigad till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets hemsida (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 2 januari 2007 skall Urfjälls Montessoriskola redovisa till Skolverket, enheten i Stockholm vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.

Skolverket avser även att följa upp effekterna av inspektionen inom cirka två år. Skolverket kommer då att begära en redovisning av de åtgärder som vidtagits för att förbättra kvaliteten.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Urfjälls Montessoriskola som helhet erbjuder utbildning av god kvalitet. I förskoleklassen får eleverna en god förberedelse inför sin skolgång. Skolan är en trygg och trivsamt miljö för eleverna och de har inflytande över såväl övergripande frågor som undervisningen i den egna gruppen. Skolan har ett genomtänkt arbete med normer och värden. Klassrumsmiljön är inbjudande och intresseväckande och det råder arbetsro i skolan. Skolan har ett nära och väl fungerande samverkan med föräldrarna. Arbetssättet och arbetsformerna bidrar till att eleverna lär sig att ta eget ansvar. Undervisningen utgår från varje elevs individuella förutsättningar och eftersom elevgrupperna är små kan lärarna ge eleverna det stöd de behöver inom ramen för den ordinarie undervisningen. Lokalerna är ändamålsenliga och eleverna har tillgång till tidsenliga läromedel och datorer med internetuppkoppling.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Målen för utbildningen bör göras tydliga för eleverna.
- Skolan bör utveckla ett fungerande kvalitetsarbete.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Kvalitetsredovisning upprättas inte (5 § förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).
- Undervisning i hem- och konsumentkunskap ordnas inte vilket innebär att eleverna inte ges kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de som grundskolan skall förmedla. (9 kap. 2 § skollagen).
- De obligatoriska medlemsavgifterna till föräldraföreningen innebär att skolan inte lever upp till författningarnas krav på avgiftsfrihet (9 kap. 7 § i skollagen).

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg
Avdelningschef

Ingrid Åsgård
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också tf enhetschef Pia-Lotta Sahlström samt undervisningsrådet Claes-Göran Aggebo deltagit.

Bilaga

Rapport

Kopia till

Upplands-Bro

Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Urfjälls Montessoriskola

Innehåll

Inledning	1
Underlag	2
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	3
Bedömning av utbildningsresultaten	4
Bedömning av verksamheten	5
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	8

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Urfjälls Montessoriskola den 8 december 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets andra inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet 1997. Den första inspektionen av skolan gjordes 1998 (dnr 98:2009). I beslut den 16 december 1998 konstaterade Skolverket att Urfjälls Montessoriskola ej uppfyllde skollagens och läroplanens krav på att en fristående skola skall ha en rektor och att rektorn skall fungera som pedagogisk ledare och chef för lärarna. Upplands Bro intresseförening för Montessori inkom i föreskriven tid med en redovisning av vidtagna åtgärder. Av redovisningen framgick att Urfjälls Montessoriskola från och med den 11 januari 1999 hade tillsatt en rektor. Skolverket bedömde därför i beslut den 26 februari 1999 att Urfjälls Montessoriskola med den genomförda förändringen av ledningsorganisationen uppfyllde kraven för godkännande av fristående grundskolor.

Inspektionen inriktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga gällande författningar.

Inspektionen av fristående skolor skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående skola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vid den tidpunkt som framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels hämtat ur den dokumentation som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels ur den information som framkommit vid inspektionsbesöket. Även annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts. Huvudmannen för Urfjälls Montessoriskola har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Vid inspektionsbesöket intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar samt skolsköterskan och företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte också lektioner. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för bedömningarna.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Upplands-Bro angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Kommunen har ännu inte utnyttjat sin rätt till insyn.

Beskrivning av skolan

Urfjälls Montessoriskola	Antal elever
Förskoleklass	10
Grundskola	35

Skolverket godkände Urfjälls Montessoriskola i Upplands-Bro kommun som en fristående grundskola för årskurserna 1-5 genom beslut (dnr 96:760) den 25 oktober 1996. Enligt godkännandet har skolan även rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Urfjälls Montessoriskola har inriktning mot montessoripedagogik och följer läroplanen (Lpo 94).

Huvudman för skolan är Upplands Bro intresseförening för Montessori (UBIM) med organisationsnummer 813200-2497.

Verksamheten vid Urfjälls Montessoriskola startade läsåret 1997/98 och omfattar årskurserna 1-5 samt förskoleklass. Vid inspektionsbesöket framkom att huvudmannen inte hade formellt godkännande att bedriva förskoleklass i anslutning till skolan. Efter besöket har huvudmannen inlämnat en formell ansökan om att få bedriva förskoleklass.

Skolan hade vid inspektionsbesöket 45 elever. Eleverna är folkbokförda i Upplands-Bro kommun.

Urfjälls Montessoriskola ligger i Bro. Den är inrymd i en före detta privatbostad, en herrgård från 1700-talet. I de ombyggda lokalerna finns också fritidshem och förskola. Skolgården är en stor uppvuxen trädgård som gränsar till en sjö. Förutom huvudbyggnaden förfogar skolan över två mindre hus varav det ena används för fritidshemsverksamhet och det andra för rektorsexpedition och konferensrum.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Urfjälls Montessoriskola och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för den fristående skolan.

Som helhet erbjuder Urfjälls Montessoriskola utbildning av god kvalitet. I förskoleklassen får eleverna en god förberedelse inför sin skolgång. Skolan är en trygg och trivsamt miljö för eleverna och de har inflytande över såväl övergripande frågor som undervisningen i den egna gruppen. Skolan har ett genomtänkt arbete med normer och värden. Klassrumsmiljön är inbjudande och intresseväckande och det råder arbetsro i skolan. Skolan har ett nära och väl fungerande samverkan med föräldrarna. Arbetssättet och arbetsformerna bidrar till att eleverna lär sig att ta eget ansvar. Undervisningen utgår från varje elevs individuella förutsättningar och eftersom elevgrupperna är små kan lärarna ge eleverna det stöd de behöver inom ramen för den ordinarie undervisningen. Lokaler är ändamålsenliga och eleverna har tillgång till tidsenliga läromedel och datorer med internetuppkoppling.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Målen för utbildningen bör göras tydliga för eleverna.
- Skolan bör utveckla ett fungerande kvalitetsarbete.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Kvalitetsredovisning upprättas inte (5 § förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).
- Undervisning i hem- och konsumentkunskap ordnas inte vilket innebär att eleverna inte ges kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de som grundskolan skall förmedla. (9 kap. 2 § skollagen).
- De obligatoriska medlemsavgifterna till föräldraföreningen innebär att skolan inte lever upp till författningarnas krav på avgiftsfrihet (9 kap. 7 § i skollagen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat om skolans utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla. Vidare har granskats om skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Kunskaper

Skollagen föreskriver att utbildningen i förskoleklassen skall ligga till grund för fortsatt skolgång. Förskoleklassen på Urfjälls Montessoriskola är integrerad med årskurs 1. Eleverna i förskoleklassen får träna sig i det arbetssätt skolan tillämpar, och de får bekanta sig med såväl läsning som räkning. Inspektörernas bedömning är att arbetet i förskoleklassen bedrivs på ett sätt som ger eleverna en god förberedelse inför den fortsatta skolgången.

I årskurs 1 genomför läraren i Urfjälls Montessoriskola varje år ett läsutvecklingstest med eleverna och uppger vid intervjun att resultaten är goda. Läsförmågan följs sedan kontinuerligt upp under den tid eleverna går på skolan. Enligt lärarna har eleverna i Urfjälls Montessoriskola en god läsförmåga.

I Urfjälls Montessoriskola genomförs nationella ämnesprov i svenska, engelska och matematik i årskurs 5. Läraren i årskurs 5 uppger att alla elever nått målen vårterminen 2005 och att resultaten även under tidigare år varit goda. Resultat som eleverna når i de ämnen som de undervisas i av lärare på andra skolor, slöjd, musik samt idrott och hälsa, återkopplas till lärarna på Urfjälls Montessoriskola. Lärarna uppger att de har en god kännedom om elevernas måluppfyllelse i alla ämnen.

Författningarna anger att eleverna skall ha kännedom om målen för sin utbildning. De intervjuade eleverna har inte tydlig kännedom om målen, och lärarna uppger att de inte alltid förklarar dessa för eleverna. Skolan behöver enligt inspektörernas bedömning vidta åtgärder för att öka elevernas kännedom om målen.

Enligt föräldrarna och läraren i årskurs 5 genomför eleverna sin fortsatta utbildning i andra skolor med goda resultat. De nationella ämnesproven visar också att eleverna når målen i svenska, engelska och matematik. Inspektörernas bedömning är att eleverna på Urfjälls Montessoriskola överlag ger kunskaper och färdigheter som motsvarar kraven i läroplan och kursplaner.

Normer och värden

Enligt läroplanen skall skolan sträva efter att varje elev känner trygghet och lär sig ta hänsyn och visa respekt i samspel med andra. Inspektörernas intryck är att Urfjälls Montessoriskola är en trygg studiemiljö för eleverna. De har en vänlig samtalston både gentemot varandra och gentemot de vuxna på skolan. Enligt de intervjuade eleverna och föräldrarnas uppfattning förekommer ingen mobbning på Urfjälls Montessoriskola. Skolan har genomfört ett omfattande arbete för att stävja tidigare problem.

Eleverna berättar att det inte är ofta någon är ensam på rasterna och föräldrarna berömmar lärarnas benägenhet att direkt ta itu med konflikter vilket enligt dem ger resultat. Kompissamtal som man har i klasserna en gång i veckan har enligt lärarna bidragit till att eleverna bättre kan lösa konflikter som uppstår.

Eleverna på Urfjälls Montessoriskola har tränats i att ta ansvar och ha inflytande såväl över sina studier som över allmänna frågor som rör verksamheten i stort och därmed lever skolan upp till författningarnas krav att den skall sträva efter att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö. Att elevantalet är så litet och att skolan tillämpar arbetssätt som bygger på ett stort ansvarstagande ger enligt föräldrar och personal goda förutsättningar för att eleverna skall utveckla ett demokratiskt förhållningssätt.

Inspektörernas samlade bedömning är att Urfjälls Montessoriskola har goda resultat av sitt arbete med normer och värden.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation.

Därtill granskas om elevens rätt till en allsidig och saklig undervisning tillgodoses i utbildningen.

Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och andra författningar som gäller för den fristående skolan.

Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt författningarna skall eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Vidare skall skolan sträva efter att varje elev har kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former. På Urfjälls Montessoriskola har man förutom klassråd och ett nystartat elevråd stormöten som alla skolans elever deltar i. Eleverna tränas i att ta ansvar bland annat genom att de har egna ansvarsområden i skolan som byts med jämna mellanrum. I klass 4–5 är eleverna indelade i ansvarsgrupper och en av dessa är den så kallade kulturgruppen. Den skall mycket självständigt, inom givna ramar, planera och genomföra en aktivitet som skall genomföras på fredagar. Efteråt utvärderar gruppen sitt arbete. Ett viktigt syfte med kulturgruppen är att eleverna skall träna sig i att samarbeta med alla. Inspektörerna bedömer att skolan arbetar på ett bra sätt för att ge eleverna inflytande över allmänna frågor som rör verksamheten i stort.

Arbetssättet på Urfjälls Montessoriskola ger eleverna stora möjligheter att ha inflytande över sitt eget lärande. Klasserna har gemensamma aktiviteter, som samlingar, genomgångar, diskussioner och redovisningar, men en stor del av dagen arbetar eleverna individuellt med sina arbetsuppgifter. De kan i viss mån planera sitt eget arbete inom givna ramar.

Inspektörerna observerade exempelvis att en av lärarna satte ihop temaarbeten utifrån de frågor och intressen eleverna har. En annan lärare gav eleverna ett stort utrymme inom temat ”kultur”, då eleverna gruppvis skulle lägga upp en aktivitet.

Inspektörernas bedömning är att på Urfjälls Montessoriskola har eleverna inflytande över sitt lärande.

Skolan skall främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse, enligt författningarna. Tendenser till kränkande behandling skall aktivt bekämpas. Urfjälls Montessoriskola arbetar aktivt med att utveckla elevernas tolerans på ett sätt som enligt inspektörernas bedömning väl överensstämmer med författningarna. Bland annat har man ett system med kamratstödjare som innebär att i förskoleklass och årskurs 1, 2 och 3 är eleverna kamratstödjare två veckor i taget. Då får de bära ett märke på rasterna så alla vet vilka de är och enligt lärarna ser eleverna detta som ett hedersuppdrag. I klass 4–5 är eleverna kamratstödjare en hel termin och de fungerar också som ett stöd för de yngre kamratstödjarna. Efter halva tiden gör de en utvärdering tillsammans med en ansvarig lärare. Kompissamtalen är också en metod som används på Urfjälls Montessoriskola för att eleverna skall tränas i att respektera varandra för att förebygga kränkande behandling. Urfjälls Montessoriskola har en handlingsplan mot kränkande behandling.

Skolverket vill uppmärksamma huvudmannen på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion, eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Huvudmannen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år.

Eftersom skolan drivs av en föräldraförening avgörs många frågor som rör verksamheten på föreningens möten. Flertalet föräldrar är därmed aktiva och delaktiga i verksamheten. Information får föräldrarna från skolan via hemsidan eller med e-post. Lärarna skickar veckobrev till föräldrarna och i dessa tas upp sådant som rör de olika elevgrupperna. Mer personlig information delges hemmen genom loggböckerna (en skrivbok som läraren, eleven och föräldrarna skriver i och som eleven tar med sig från skolan till hemmet och tvärtom). De flesta av skolans elever lämnas och hämtas av föräldrarna och det gör att föräldrarnas har en daglig kontakt med skolan. Den samverkan med föräldrarna som förespråkas i författningarna är enligt inspektörernas bedömning av mycket god kvalitet på Urfjälls Montessoriskola.

Innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen

Enligt läroplanen skall lärarna sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former: fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet. Skolan skall också främja elevernas harmoniska utveckling, vilket skall åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.

Tillämpningen av montessoripedagogiken varierar i skolans tre klasser. Alla lärarna säger i intervjuerna att deras undervisning är montessorinspirerad. I sin arbetsplan deklarerar skolan sin kunskapssyn som bygger på kunskapens olika former: fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet. Vid inspektörernas besök arbetade eleverna med olika uppgifter och flera olika aktiviteter pågick samtidigt i ett klassrum. Olika sorters material och böcker fanns tillgängliga och kunde fritt användas av eleverna. Enligt lärare, elever och föräldrar genomför skolan många projekt och aktiviteter för alla elever, och man gör ofta besök på museer, utställningar och konserter. Lärarna utnyttjar också skolans möjligheter till att låta eleverna arbeta praktiskt. Eleverna sköter med lärarnas hjälp komposteringen på skolan, komposten används sedan till en egen potatisodling på skolgården och varje höst skördar hela skolan egenhändigt odlad potatis. Arbetssätt och arbetsformer varierar och enligt inspektörernas bedömning arbetar skolan så att kunskapens olika former kommer till uttryck.

Urfjälls Montessoriskola har i sin ansökan om godkännande uppgett att skolan skall följa de nationella kursplanerna. De tre klasserna i Urfjälls Montessoriskola arbetar mycket självständigt och varje lärare har själva bearbetat kursplanerna så de är inte gemensamma för hela skolan. Det finns ingen direkt samordning i deras arbete, även om alla i grunden utgår från montessoripedagogiken. Inspektörerna vill göra skolan uppmärksam på att ett sådant arbetssätt kan försvåra för eleverna att se helheten i sin utbildning, eftersom eleverna byter lärare vartannat år. Ett exempel på samordning är dock den ”mattecirkel” som skolans lärare använder för att visa elevens kunskapsutveckling i ämnet matematik. Cirkeln utgår från de nationella uppnåendemålen i årskurs 5 och den är åskådlig för eleverna själva och deras föräldrar eftersom lärarna markerar vilka delmål eleven nått i årskurserna 1, 3 och 5.

Individanpassning, individuella studieplanering och stöd

Undervisningen skall, enligt författningarna, anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Urfjälls Montessoriskola har i grunden ett arbetssätt som bygger just på individualisering. Undervisningen anpassas till individuella behov och förutsättningar i det praktiska, dagliga arbetet i klassrummet. Inspektörerna såg också under sitt besök att elever i samma årskurs kunde arbeta på olika nivåer. Att grupperna är små, 14-19 elever, ger enligt lärarna dem en möjlighet att ägna sig åt varje individ och ge dem stöd i deras kunskapsutveckling.

Skolan har ingen specialpedagog utan det behov av särskilt stöd som några av eleverna har tillgodoses av deras ordinarie lärare. Åtgärdsprogram upprättas för varje elev som är i behov av särskilt stöd. I speciella fall hämtar skolan kompetens utifrån. Det pågår även en diskussion om möjligheten att använda sig av

kommunens resursenhet. Rektorn har också en ambition att skaffa specialpedagogisk kompetens till skolan.

Skolan köper skolhälsovård från kommunen och skolsköterskan tar aktivt del i elevvården.

Inspektörerna bedömer att elever i behov av särskilt stöd får det i Urfjälls Montessoriskola, att åtgärdsprogram upprättas som de skall och att undervisningen utgår från varje elevs individuella förutsättningar.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Enligt författningarna skall varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Urfjälls Montessoriskola har inte upprättat någon kvalitetsredovisning för de två senaste åren, 2003/04 och 2004/05.

Skolan har en lokal arbetsplan som inte har reviderats under de senaste åren. Huvudmannen, Upplands Bro intresseförening för Montessoripedagogik, redovisar i sin verksamhetsberättelse hur man arbetat i de olika klasserna och i den förekommer även en del utvärderingsresultat. Skolan bör enligt inspektörerna utveckla ett fungerande kvalitetsarbete där mål, resultat och förbättringsåtgärder bildar en kedja och utgör grunden för arbetet. Att det inte finns någon kvalitetsredovisning är ett hinder för skolans möjligheter att få en helhetsbild av verksamheten, att se var det finns brister i måluppfyllelsen och vilka förbättringsåtgärder som kan behöva vidtas. Skolan måste upprätta en kvalitetsredovisning i enlighet med kraven i förordningen om kvalitetsredovisning (1997:702).

Ledning och intern kommunikation

Rektorn på Urfjälls Montessoriskola var nyligen anställd vid inspektionsbesöket. Skolan har före läsåret 2005/06 haft många skolledarbyten och detta har lett till att en stor del av styrelsen i den förening som är skolans huvudman har bytts ut. De intervjuade styrelsemedlemmarna anger att det tidigare varit en i teorin tydlig men i praktiken otydlig gräns mellan styrelsen och skolans rektor. Huvudmannen och rektorn har numera gjort en överenskommelse som innebär att rektorn har det fulla ansvaret för den dagliga verksamheten. Den nya rektorn är, med tanke på den korta tiden hon varit rektor, förtrogen med verksamheten och har på ett tydligt sätt tagit en roll som pedagogisk ledare. Hennes tillträde välkomnas av både personal och föräldrar. Det är för tidigt att bedöma hur ledarskapet på Urfjälls Montessoriskola fungerar. Mot bakgrund av att skolan under många år haft problem med ledningsfunktionen kommer Skolverket att i samband med sin uppföljning av effekterna av inspektionen även se efter hur den uttalade ansvarsfördelningen mellan styrelsen och rektorn fungerar.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information att skolan står öppen för alla i föreskriven utsträckning, om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Utbildningen skall även vara avgiftsfri. Bestämmelser finns i bl. a. skollagen och förordningen om fristående skolor.

Inspektionen av fristående skolor omfattar även en granskning av skolans stabilitet avseende ekonomi och elevunderlag samt huvudmannens förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Intagning av nya elever grundar sig på kötid samt på syskonförtur. De flesta av eleverna i Urfjälls Montessoriskola kommer till skolan från den egna förskolan. Vid inspektionstillfället har skolan möjlighet att ta emot alla elever som söker plats där.

Skolan har en fastställd timplan för samtliga ämnen. Endast ämnena idrott och hälsa, slöjd och musik är schemalagda medan övriga ämnen är integrerade i arbetspassen. Eftersom skolans arbetssätt innebär en långtgående individualisering kan tiden som används för de olika ämnena variera något från elev till elev.

När det gäller hem- och konsumentkunskap framgår av intervjuer och samtal med elever och lärare att eleverna inte har någon organiserad undervisning i ämnet. Skolan måste snarast se till att eleverna får undervisningen i hem- och konsumentkunskap i enlighet med författningarna.

Eleverna som går i Urfjälls Montessoriskola betalar inga avgifter. Föräldrar som står i kö till skolan betalar en medlemsavgift på 200 kr/år till föräldraföreningen och dessa pengar använder föräldraföreningen för att finansiera sitt medlemskap i Montessoriförbundet. Av de föräldrar som redan har barn i skolan tas ut en medlemsavgift på 400 kr/år. Intäkterna bidrar bland annat till materialkostnader. Medlemsavgifterna är obligatoriska och därmed enligt inspektörernas bedömning i strid med skollagens krav om avgiftsfri utbildning.

Föräldrarna tar ett stort ansvar för den praktiska skötseln av skolan. Lokalerna, som för övrigt ägs av huvudmannen, städas av föräldrarna enligt ett rullande schema. På hösten och på våren har man en gemensam "fixardag". Föräldrarna får också sätta upp sig på ett journalschema, vilket innebär att de kan behöva hjälpa till i skolan om till exempel någon av lärarna är sjuk. Dock utnyttjas detta sällan enligt föräldrarna. De uppgifter föräldrarna skall utföra för att verksamheten skall fungera är inte obligatoriska, enligt de intervjuade föräldrarna.

Personal

Urfjälls Montessoriskola har tre heltidsanställda lärare. I musik, idrott och hälsa samt i slöjd undervisas eleverna av lärare i närliggande kommunala grundskolor. Musikläraren kommer till Urfjälls Montessoriskola. Sammantaget ger detta hög lärartäthet för de 45 elever som finns i skolans förskoleklass och i årskurs 1–5.

Två av skolans tre lärare har utbildning för den undervisning de bedriver, den tredje deltar i en pågående behörighetsgivande lärarutbildning. Alla tre har i olika utbildningar i montessoripedagogik. Rektorn för Urfjälls Montessoriskola är utbildad förskollärare med viss vidareutbildning, har skolledarerfarenhet men har ännu inte genomgått någon skolledarutbildning. Skolan har ingen särskild plan för personalens kompetensutveckling men personalen ges möjlighet till individuell kompetensutveckling. Inspektörernas bedömning är att personalen i stort har den utbildning som författningarna kräver.

Skolan finns på en stor naturtomt vid en sjö. Lokalerna består av en huvudbyggnad och två mindre hus av vilka det ena används för rektorsexpedition/konferensrum och det andra för fritidsverksamhet. Viss ombyggnation har gjorts så att lokalerna blir mer ändamålsenliga. Skolan har ett eget kök men skolmaten beställs från kommunen. Undervisningen i slöjd och i idrott och hälsa har eleverna i en närliggande kommunal grundskola.

Eleverna har tillgång till läromedel och material av varierande slag, och det mesta är nytt. Datorer med Internetuppkoppling finns och de används. I varje klassrum finns det också små bibliotek med skönlitteratur som eleverna enligt lärarna använder mycket.

Inspektörerna bedömer att både lokaler och övriga materiella resurser på Urfjälls Montessoriskola är av god kvalitet.

Stabilitet

Skolans elevantal har varit ganska stabilt under hela den tid skolan varit helt utbyggd med årskurserna 1–5 samt förskoleklass. Styrelsen har från början räknat med ett elevantal på 45 barn, vilket stämmer väl med det antal elever som är inskrivna i skolan vid tiden för inspektionen. Under de närmaste åren är det inte säkert att skolan kan ta emot alla elever som nu står i kö, även om man räknar med att det finns utrymme för något fler elever än de som nu finns på skolan.

Huvudmannen för skolan har lämnat in en årsredovisning för räkenskapsåret 2004 och en budget för Urfjälls Montessoriskola 2005. Det redovisade ekonomiska läget visar på en stabil verksamhet med en ekonomi i balans. Huvudmannen för skolan har enligt inspektörernas bedömning förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med de villkor som anges i skollagen.

Datum	Ort
2006-10-02	Stockholm

Katri Cronlund
Undervisningsråd

Malin Winbladh
Undervisningsråd